

Statenmededeling

Onderwerp

Rapportage project intensivering Toezicht Veehouderijen 2019

Datum

12 mei 2020

Documentnummer

GS: 4672705

PS: 4699462

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennismemen van

De resultaten vanuit het project Intensivering Toezicht veehouderijen (ITv) verkregen in 2019.

Aanleiding

Op 13 november 2015 heeft u aan Gedeputeerde Staten verzocht om samen met gemeenten slim en effectief te gaan handhaven ([motie 5](#)). In het kader van de versnelde transitie veehouderijen is toezicht en handhaving een belangrijk onderdeel. Voor een kansrijke inzet op de versnelling is het belangrijk dat iedereen volgens de regels werkt. Dit draagt bij aan het vertrouwen van de omgeving in ondernemer en overheid. Bovendien gaat het oneerlijke concurrentie tegen. Ondernemers moeten hun investeringen in verduurzaming terug kunnen verdienen en op de markt niet gehinderd worden door collega's die niet volgens de regels, en daardoor vaak goedkoper produceren. Het landbouwbedrijfsleven heeft hierop aangedrongen. Het imago van de veehouderijsector lijdt onder slecht naleefgedrag van een beperkt aantal bedrijven.

Op 7 september 2017 bent u geïnformeerd over de start van het project intensivering Toezicht Veehouderijen ([zie Statenmededeling 4250508](#)). De resultaten van het eerste jaar (Jaarrapportage project ITv 2018) zijn tijdens de procedurevergadering van 11 maart 2019 behandeld ([zie statenmededeling 4485885](#)).

Het project is gestart op 1 januari 2018, waarbij de 3 omgevingsdiensten, 43¹ gemeenten en de provincie samenwerken. De omgevingsdiensten bezoeken in drie jaar tijd op een vastgestelde geüniformeerde wijze alle veehouderijen. Ze inspecteren de veehouderijen integraal op het gebied van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) en de Wet algemene bepalingen Omgevingsrecht (hierna: Wabo). Op hoofdlijnen komt deze aanpak erop neer dat bedrijfsbezoeken onaangekondigd plaatsvinden en dat daarbij wordt gecontroleerd op bedrijfssituatie (toets of feitelijke situatie overeenkomt met de werkelijke situatie), dieraantallen, (emissiearme) stalsystemen, opslagvoorzieningen, technische installaties, energieverbruik en energiebesparing (inventariserend), Wet natuurbescherming en Omgevingsverordening, brandveiligheid (beperkt), besluit emissiearme huisvesting, actualiteit Web-BVB, asbestdaken en vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen. Afsproken is dat jaarlijks een evaluatierapport wordt opgesteld door de omgevingsdiensten. Voor u ligt de rapportage van de ITv-controles die in 2019 zijn uitgevoerd en afgerond.

Datum

12 mei 2020

Documentnummer

GS: 4672705

PS: 4699462

We geven hiermee ook invulling aan de toezegging die op 31 januari is gedaan in uw Themabijeenkomst N&M om u nader te informeren over de voortgang van het project, de opdracht en financiën van het project intensivering toezicht veehouderij.

Bevoegdheid

In het project hebben Gedeputeerde Staten 2 rollen ten aanzien van toezicht en handhaving veehouderijen:

- 1) Gedeputeerde Staten zijn het bevoegde gezag voor het toezicht op en de handhaving van het Omgevingsrecht bij een beperkt aantal veehouderijen. Tevens zijn Gedeputeerde Staten mede bevoegd gezag voor een aantal veehouderijen vanuit de Wnb. Voor het overgrote deel van de veehouderijen zijn de gemeenten het bevoegde gezag voor het toezicht op en de handhaving van het Omgevingsrecht.
- 2) Coördinatie vergunningverlening, toezicht en handhaving: Gedeputeerde Staten hebben de wettelijke taak van de coördinatie op de samenwerking tussen de partners VTH te agenderen.

Gedeputeerde Staten informeren Provinciale Staten in het kader van uw controlerende rol.

Kernboodschap

1. *Het geïntensiveerd inspecteren draagt bij aan een meer gelijk speelveld.*

Het rapport beschrijft het naleefgedrag van veehouderijen op basis van uitgevoerde inspecties in 2019 en gaat in op de verzamelde beleidsinformatie (waaronder leegstand, asbest en energie) tijdens deze inspecties. Het rapport bevat controle-onderwerpen waar gemeenten en provincie bevoegd gezag voor

¹ In 2018 waren er 45 deelnemende gemeenten. Het aantal deelnemende gemeenten is gewijzigd naar 43 vanwege de herindeling van de gemeente Altena. Twee van de voormalige gemeenten die nu onderdeel zijn van de gemeente Altena deden mee aan het project. De gemeente Altena doet echter niet mee.

zijn op het gebied van Wnb en Wabo. Dit betekent dat onderwerpen zoals dierenwelzijn en stalbranden (er wordt alleen toezicht gehouden op blusmiddelen en vluchtwegen) niet in het rapport zijn opgenomen. Wel worden vermoedde misstanden gemeld bij de bevoegde instanties, zoals NVWA. Doordat 43 gemeenten, 3 omgevingsdiensten en provincie geïntensiveerd inspecteren en overtredingen aanpakken, wordt voor een groot deel in de sector een beter gelijk speelveld gecreëerd.

Datum

12 mei 2020

Documentnummer

GS: 4672705

PS: 4699462

2. Een deel van de veehouderijen voldoet niet aan de regelgeving

In 2019 zijn in het kader van dit project ruim 1.900 eerste controles uitgevoerd. Bij een deel van de controles zijn een of meerdere overtredingen vastgesteld. Van elk van deze overtredingen is volgens de systematiek van de Landelijke Handhavingsstrategie (LHS) de zwaarte bepaald. Daarbij maakt de toezichthouder een inschatting van de mogelijke gevolgen voor het milieu en van het gedrag van de overtreder (zie ook bijlage 1).

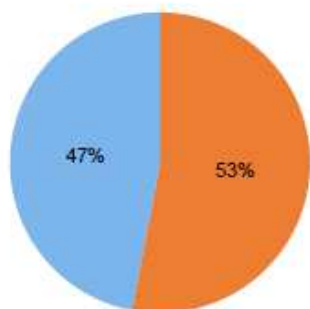
De zwaarte van de overtreding is bepalend voor het vervolg. Dit kan zijn:

- Geen vervolg: alleen informeren;
- Waarschuwing: bestuurlijke waarschuwing (met daarna een hercontrole);
- Sanctie: bestuurlijk en/of strafrechtelijk optreden (opties afhankelijk van de zwaarte van de overtreding: voornemen last onder dwangsom, bestuurlijke strafbeschikking of proces-verbaal).

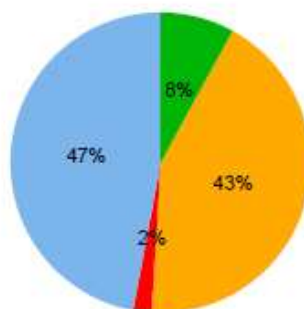
Enkele cijfers uit het onderzoek:

- Bij ongeveer 47% van die controles voldeed het bedrijf aan alle onderzochte aspecten.
- Bij de overige controles (53%) werd een overtreding vastgesteld. De ernst van de overtredingen is heel breed: van het niet bijhouden van een logboek tot en met het ontbreken van een luchtwasser.
 - In 2% van de controles waarbij een overtreding werd vastgesteld, was er sprake van een zware overtreding. Dit leidde direct tot bestuurlijk of strafrechtelijk optreden.
 - In 43% van de constatering is de ondernemer:
 - o of geïnformeerd over de overtreding;
 - o of een hersteltermijn gegeven zodat hij actie kon ondernemen;
 - o of kreeg de ondernemer een bestuurlijke waarschuwing die leidt tot een hercontrole.
 - In 8% van de constatering was het belang van de overtreding nihil en is de ondernemer enkel geïnformeerd en gewezen op zijn eigen verantwoordelijkheid maar komt er geen hercontrole.

Naleefgedrag

Vervolg bij overtredingen

Geen overtredingen Wel overtredingen Geen vervolg Geen overtredingen Sanctie Waarsch

Datum

12 mei 2020

Documentnummer

GS: 4672705

PS: 4699462

Figuur 1: Naleefgedrag en vervolg bij overtredingen in 2019

Het rapport gaat ook dieper in op het naleefgedrag ten aanzien van de Wnb en de Interim omgevingsverordening Noord-Brabant (IOV). Voorheen werd getoetst aan de Verordening natuurbescherming Noord-Brabant (Vn). De Vn is opgegaan in de IOV.

Op 29 mei 2019 heeft de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State een uitspraak gedaan dat vergunningverlening op basis van de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) in kader van de Wet natuurbescherming niet mogelijk is. Door de uitspraak zijn er problemen ontstaan. Zo was AERIUS (berekeningsprogramma) niet bruikbaar, was het onbekend hoe omgegaan moest worden met bedrijven die voorheen onder de PAS-drempelwaarde vielen of een PAS-melding hadden gedaan, bedrijven die beweiden en/of bemesten. Het Rijk had tijd nodig om te besluiten hoe hiermee omgaan moest worden. Sinds oktober is de gewijzigde berekeningsmethodiek met Aeries weer werkzaam.

Vanaf eind mei tot medio oktober 2020 werden geen vergunningen verleend vanwege de bovenstaande onduidelijkheden. Tijdens deze periode zijn wel de bedrijven gecontroleerd, maar niet aangeschreven op de vergunningplicht van de Wnb. Tijdens de controles zijn wel gegevens genoteerd, maar er zijn geen conclusies getrokken vanwege de bovengenoemde onzekerheden.

In de tweede helft van 2019 zijn de controles waarbij de gegevens zijn genoteerd weer gefaseerd opgepakt. Administratief worden nu de dierenaantallen getoetst door een berekening met de geactualiseerde versie van AERIUS en wordt de initiatiefnemer indien nodig aangeschreven op de vergunningplicht. Hierbij wordt een redelijke termijn van 2 á 3 maanden aangehouden. Voor het beweiden en bemesten heeft GS op 14 april 2020 een besluit genomen [link opnemen]. Dit onderwerp wordt hierdoor ook opgepakt.

Hierdoor zijn de cijfers van de Wnb over 2019 niet representatief en kan er voor dit onderdeel geen vergelijking worden gemaakt met 2018.

Bij ruim 3100 stalsystemen is bepaald wanneer ze moeten voldoen aan de IOV. Er zijn verschillende data waarop stalsystemen moeten voldoen. Het grootste deel van de stalsystemen dient te voldoen in 2022. Hiervoor dient voor 1 januari 2021 een ontvankelijke en vergunbare aanvraag voor een omgevingsvergunning (onderdeel milieu), dan wel een melding ingevolge het Activiteitenbesluit ingediend te zijn om het huisvestingssysteem uiterlijk 1 oktober 2022 aan te passen. Circa 3% van de stallen had al moeten voldoen, maar voldoet niet en is hiermee in overtreding. De stal valt dan veelal onder het begrip "nieuwe stal" en die voldoet niet aan de emissie-eisen.

Datum

12 mei 2020

Documentnummer

GS: 4672705

PS: 4699462

3. Voortgang van het project

In 2018 en 2019 zijn 3479 veehouderijen bezocht. Op dit moment bevindt het project zich in het derde en laatste jaar. Dit jaar worden onder andere de bedrijven die zich hebben aangemeld voor de stoppersregeling gecontroleerd. De inschatting van de Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN) en de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB) is dat zij 100% van de controles gaan realiseren. Al kan een kleine doorloop naar 2021 niet worden uitgesloten. De Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB) heeft nog niet alle informatie van haar gemeenten ontvangen en weet hierdoor niet of zij alle controles in 2020 kan uitvoeren. Inmiddels zal de huidige Corona-crisis voor een vertraging van de fysieke controles zorgen. Hierdoor is het onzeker of alle geplande controles in 2020 uitgevoerd kunnen worden.

4. Financiën van het project

Voor het ITv-project is over de periode 2018 t/m 2020 € 1,2 miljoen ter beschikking gesteld door PS. Van de beschikbare € 0,8 miljoen over 2018-2019 is reeds ruim € 0,4 miljoen uitgekeerd aan deelnemende gemeenten. Het restant blijft beschikbaar voor het nog uit te voeren toezicht in het kader van het project.

Consequenties

1. Naar aanleiding van de resultaten van het tweede jaarrapport zetten wij het project op gelijke wijze voort in 2020.

Het project voldoet aan de doelstellingen met betrekking tot effectieve uitvoering van beleid en bereiken van een gelijk speelveld. Op dit moment laten we een onderzoek uitvoeren naar wat dit project tot nu toe heeft opgeleverd en welke kansen er zijn voor de toekomst. Dit onderzoek vormt de basis voor besluitvorming over of, en zo ja, hoe wij de samenwerking na 2020 kunnen voortzetten. Wij informeren u hier nader over in september 2020. In 2021 wordt de eindrapportage van het project opgesteld.

Europese en internationale zaken

Niet van toepassing

Communicatie

De Brabantbrede rapportage wordt door de drie omgevingsdiensten aangeboden aan alle gemeenten en de provincie. Daarnaast ontvangt iedere gemeente zijn eigen individuele jaarrapportage. Gemeenten bepalen zelf hoe zij communiceren over de resultaten binnen hun eigen gemeentegrenzen.

Datum

12 mei 2020

Documentnummer

GS: 4672705

PS: 4699462

Bijlagen

Bijlage 1 Nadere uitleg classificering overtreding

Bijlage 2 Jaarrapportage project intensivering Toezicht veehouderijen, Rapportage over het jaar 2019, versie 6 april 2020 (documentnummer 4683199).

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

Programmamanager: mevrouw M.J. van den Dries, (073) 680 83 33,
mvddries@brabant.nl.

Opdrachtnemer: mevrouw H. de Wit (0652794495)